ՀՐԱՎ ԶԻԼԴԱՏԷ ԲՎ ԱԼԱԹՈՒՐԴԱ

ԵՒՐՄԻ ԱԼԹԸՆՃԸ ՄԷՆԷ — ՆՈՒՄԷՐՈ 1910 — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 9 ՃՈՒՄԱՍ 1881

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1881

ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ

ՀԱՎԱՏԻՄ

Իշպու Մէճմուայը Հավատիս բաղարը վէ Եօրթու կիւնէրինտէն մնատա հէր կիւն թապ ու նէղը օլունճագ տէր։
Սէնէլիյի բէշին օլարագ 200 ղրշ։
Ալթը այլըղը 100 »
Թաշրալար իչիւն բօսթա իւճրէթի պիտի այիտ տէր։
Մէքթուպ վէ սայիրէ, Ֆ. Թօլաեան խամինէ կէօնտէրիլէճէք տէր։

20 Բարա

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ
ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷՅԷ ՄԻԻԹԱԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

Իլանաթը 1 սրրասը պիր տէֆալրդ իչիւն 3 ղրշ։
Իքիշէր տէֆա իչիւն 2 »
Իւչէր տէֆա իչիւն 1 »
Իւչէր տէֆատան զիյատէ օլան, վէ ղայէթ ուզուն իլանաթ իչին այրըճա բաղարըրդ օլունուր։
Թաշրալարատան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթն բօսթա մէսարֆիներնի, կէօնտէրէն վերիլէճէք տէր։

20 Բարա

ԱՍԻԹԱՆԷ 9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

ԱԹԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բէթրէսպուրկ, 18 հոկտ.

Պա իրատէյի իմպէրաթօրի, Մ. Վալօիէֆ, սբհհէթի հասէպիյէ, վիւքէլա մէճլիսի բիեասէթինտէն աֆվ իտիլմիշ, վէ եէրինէ տէվլէթ միւշավիրլէրինտէն Մ. տը Ռէօթէրն կէչմիշ տիր։

Իսկէնտէրիէ, 19 հոկտ.

Այլնան սօն խապէրլէրէ կէօրէ, Ատէնտէ գօլէրա իլլէթի քեամիլէն մահվ ու նապէտիտ օլմուշ տուր։

Դահիրէ, 18 հոկտ.

Տէվլէթի Ալիեէ գօմիսէրլէրի պու կիւն Իսկէնտէրիէէ կիթմիշ օլուպ, օրատան տախի Տէրիսաատէթ միւթէվէճիհէն հարէքէթ իստէճէք տիրլէր։

—

(Լէվէնտ Հերալտ տէ-տէ Ռէնկոֆտը)

Լօնտրա, 20 հոկտ.

Տիւնքի կիւն հէր նէ գատար Իրլանտատա ասայիշի հալ հիւքմ իտիպ, Տրպլինտէ եէնիտէն շուրիշլէր վուգուա կէլմէմիշ իսկ տէ, հալը հաղբրա հէնուզ բէք թէհլիքէլի նազարլա պագրըլմագտա տը, վէ զաթէն Սէն-Ժօրժ գանալընդն օլ պիր թարաֆընա կէօնտէրիլմիշ օլան ալայլարատան պաշգա, սայիր գուվվէյի իմնատիէյի ճէտիտէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

Բէթրէսպուրկ, 19 հոկտ.

Նովօեէ Վրէմիա զաղէթասընդն գավլինճէ, մէրքէզի Ռուսիա էշէրլինտէն տօլաեր, Ինկիլթէրրա վէ Բուսիա հիւքիւմէթլէրի միեանընտա իթիլաֆ հասրլ օլմուշ տուր։ Ինկիլթէրրա Մէրվէ, վէ Բուսիա տախի Աֆղանիստանա հիչ պիր մէմուր կէօնտէրմէմէքլիկի թէահիւտ իլլէմէքտէ տիրլէր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Այլնան մալիմաթա կէօրէ, էլչիլէր, պունատան ադտէմ եաղըլմըշ օլան Քրիթիրի-Զարգօ հատիսէսինէ տայիր ճանիպը Պապը Ալիտէն վիրիլմիշ օլան նօթաեա ճէվապ վիրմէք իչին, պին պաշը Արտակէն վիրուտինէ պէքլէմէքտէ իմիշլէր։

Միւմկիլէյհ, Օսմանը վէ Եունան թահտիտի հուտուտ գօմիսիօնունուն Ինկիլիզ մուրախխասը օլուպ, հատիսէյի մալիմէթէ տայիր թէսալիատան մալիմաթը լազըմէյի կէթիրէճէք օլտուրմանտան, տիւէլի մուազզամա սիֆէրասը, պու մալիմաթա պինաէն, Պապը Ալինին նօթասընա ճէվապ վերէճէքլէր տիր։

—

Վիէննանըն քեաֆֆէի զաղէթալարը, միւթէվէֆա պարօն Հայմէրլէ հաղգընտա մէհոու սիթայիլի հավի պէնտլէր նէշր իտիեօրլար, վէ միշարիլէյհին, պիլճիւմէ բօլիթիգաեը խարիճիեէ մէսէլէլէրինտէ էմրի պասիրէթ վէ միւսալէմէթ իւզրէ հարէքէթ իթտիկինի պիլտիրիեօրլար։

Ֆրէնտմպլատ զաղէթասը տիեօր քի, միւթէվէֆայի միշարիլէյհ, քէնտի հաղգընտա իտիլէն էմնիյէթի քեամիլէն սալիհէ չըգարմըշ, վէ բրէնս տը Պիզմարդ իլէ միւքէմմէլէյն հէմէֆքեար օլտուղու հալտէ, Պէրլին մուահէտէսինին միւսալէմէթէն մէվգրի իճրաեէ գօնուլմասը իչին, էլտէն կէլէնի տիրիղ եթմէմիշ տիր։

Պարօն Հայմէրլէյնէ հարէքէթի միւսալէմէթքեարանէսի, Իթալիա տէվլէթիյլէ Ավսթրիա տէվլէթի արասընտաքի սուի հալէտթը տէֆուրասընտա սուի իզալէ էյլէմիշ տիր։

Միշարիլէյհին վուգուի վէֆաթը իւզէրինէ, հէյեէթի վիքէյատա զուհուրա կէլէճէք օլան թէպլտուլաթ, Ավսթրիանընդ բօլիթիգաեը խարիճիեէսինին պիյիւք գայտէլէրինի ապա թատիլ եթմէկեէճէք տիր։

Բրէս ղաղէթասընդն գավլինճէ, պարօն տը Հայմէրլէ, Ալմանեա տէվլէթիյլէ Ավսթրիա տէվլէթի արասընտաքի իթթիֆաղը օլ տէրէճէ մաղպութ պիր հալէ գօհասիլմիշ տիր քի, շու էսնատէ պու իթթիֆաղ, միւսալէհատա էն մաղպութ թէէմինաթ, վէ տիկէր էվրօբա տէվլէթլէրինին մէճհուլ մէսէլէլէրի արասընտա, էն գավի միւնասէպաթը բօլիթիգեէ ատտ օլունմագտա տը։

—

Հաշմէթլու Ավսթրիա իմբէրաթօրու հաղրէթլէրի թարաֆընտան, Սիւրիա վալիսի Համոի բաշա հաղրէթլէրինէ Լէօբօլտ Նիշանընդն պիյիւք գօրտօնու, վիլաեէթ տէֆթէրտարը Նամըգ էֆէնտիեէ, վիլաեէթ բօլիթիգա միւտիրի Խալիլ Խուրի էֆէնտիեէ, վէ Սիւրիա զաղէթալարը միւէյիֆլէրինէ Ֆրանսուա-Ժօզէֆ Նիշանընդն գօմանտէօր բիւթալէլէրինտէն իհտա վէ իթա պույրուլմուշ տուր։

Իշպու Նիշանլար, արշիտիւդ Բօտոլֆուն կէչէնլէրտէ Սիւրիատա վուգու պուլան սէյահաթընտա կէօտիւկիւ հիւանի գապուլյեէթատէն տօլաեր, միւքեաֆաթ օլմագ իւզրէ վերիլմիշ տիր։

—

Էնօստան ալաֆ. հոկտ. 7 թարիխյէ եաղըլըրընա կէօրէ, կէչէնլերտէ շէհրի մէզբիւրէ տօլու իլէ գաբըշդ օլարագ եաղմըշ օլան քիւլիեէթի եաղմուրլար, պաղարատա ֆեվգէլատէ խասարաթը մուճիպ օլմուշլար տըր։ Խապէր վերիլտիկինէ կէօրէ, պաղարընը նըգիը խարապ օլմուշ օլտուղունտան, պու սէնէ մահսուլաթ բէք ազ օլաճագ տը։

Թարիխտէն պիր հաֆթա էվվէլ, Էնօստա շէտիտ պիր հարէքէթի արզ հիսս օլունուպ, իւչ սանիեէ գատար իմթիտատ եթմիշ իսկ տէ, համ օլսուն հիչ պիր սագաթլըգ զուհուրա կէլմէմիշ տիր։

—

Ագտէնիզին պիլ ճիւմլէ լիմանլարընտան կէլէն սէֆինէլէրին ալթըպա թարաֆընտան մուայեէնէսի, Տէրիսաատէթտէն մահէլլի մէզբիւրուն սըհհիեէ մէմուրունա էմր օլունմուշ տուր։

—

Տէրիսաատէթտէ, պիյիւք ռուհանի ալայլարընտա բաքիպ օլմագ իւզրէ, Բարիտէ մէշհուր պիր արապա գումբանեասը թարաֆընտան, զաթը հաղրէթի Բատիշահինին ռիւքիւլլէրինէ մախսուս զաեէթ կիւզել պիր սալթանաթ արապասը իմալ իտիլմէքտէ օլտուղունու, Բարիս զաղէթալարընտան պիրի եազմըշ տը։

—

Խըրվաթլար վագրասընտա եավէրանը հաղրէթի Բատիշահիտէն միրալայ Սիւլէյման պէյ թարաֆընտան Ավսթրիա-Մաճար գօնսօլոթօխանէսի իտիլէն եարտըմտան տօլաեը, էվվէլիսի կիւն մէդքիւր գօնսօլոթօ ճանիպինտէն մապէյնի հիւմաեունա պիր թէշէքքիւրնամէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

—

Բօսթանանէ միւֆէթթիշի սապրդ Մուրատ էֆէնտի, բօսթանանէճէ պաղը ահվալինտէն տօլաեը, Շէհիր էմանէթի իտարէ մէճլիսի թարաֆընտան մուհաքէմէ իտիլմէքտէ օլտուղու հալտէ, միւմիլէյհ էվվէլիսի կիւն մուհաքէմէսի էնասընտա պաղը եօլսուզ թապիրաթտա պուլունտուղունտան, մէճլիսի մէզկուր թարաֆընտան ալթը մահ մահպէսէ հիւքմ օլունմուշ տուր։ Իշպու ճէզասընդն խիթամընտա, Բօսթա վէ թէլէկրաֆ իտարէսի թարաֆընտան իդամէ օլունան սավաեա տէվամ օլունաճագ տը։

—

Շըմէնտըֆէրլէր մուատէսինէ տայիր Վիէննա սէֆիրի Էահէմ բաշա հաղրէթլէրինէ թալիմաթ կէօնտէրիլմիկինի եազմըշ իտիք։ Թալիմաթը մէզկուրէեէ տայիր Վադէթ զաղէթասընտա կէօրիւլէն մալիմաթա նազարէն, Պապը Ալի, Տէրիսաատէթտէն Սօֆիաեա, վէ օրատան Պէլիրատ թարիգիյլէ Բէլթաեա կիւտճէք թարիգի թէրճիհ վէ ինթիխապ էյլէմէք իսթէօրմուշ։

Պիր տէ, պու խաթթ իլէ Միթրօվիչա վէ Սէլանիք խաթթընդն պիրլէշմէսի էյնի, Նիշտէն այրըլաճագ խաթթընդ, Բրիշթինէտէ՞ն մի, եօդսա Վրանկատա՞ն մը կէչմէսի միւնասիպ օլաճաղը հաղգընտա տախի գօնֆէրանսատա միւզաքէրէ ճէրէեան իտէճէկի տէրքեար տը։

Պաղը էրպապը վուգուֆ, Բրէշթինէ ճիհէթի թէրճիհ օլունուր իթթիդատընտա պուլունուպ, Վրանկա ճիհէթի մէնֆաաթը տէվլէթէ պիլ վիճուհ մուղայիր օլաճաղը միւթալասընը տէրմիեան էյլէօրլար։

—

Միւղաքէրաթը մալիեէ պէր տէվամ օլուպ, շիմտիլիք վերիլէն դարարա կէօրէ, ֆայիզին ադալի միգտարը նէսպիսի, եիւզտէ պիր, վէ աղամմը միգտարը եիւզտէ տէօրթ օլաճագ, վէ եիւզտէ պիր բէս իւլ մալ ադչէսի վերիլէրէք, պունատան զիեատէ պիր շէյ վերիլմէեէճէք տիր։

Պու սուրէթ տայինլէրի խօշնուտ իսէճէկի, վէ քիմսէ եթիրազա մահէլլ պուլամտեաճաղը պէտիհի տիր։

Տայինլէրէ թախսիս օլունաճագ վարիտաթ թէզաեիւտ էյլէտիրճէ, մուգանէնաթը թագսիթիեէ արթըրըլաճաղը, վէ պունատա տախի պիր գայտէեէ եթթիպա գէլընաճաղրա շիքեար տը։

Ռէս իւլ մալ թէէտիեէլէրիյլէ ֆայիզ թէէտիեէլէրինին ուտուլը իզտիեատը միւսաֆի օլտաղ պու պապտէ եթթիխաղը թատավուր օլունան գայտէեէ տայիր ալտըգմըզ խապէրլէրէ կէօրէ, ֆայիզ օլարագ, վերիլէճէք Եիւզտէ պիր թէէտիեէ օլունտուգտան սոնրա, ֆաղլայի վարիտաթ գալը իսէ, իսկար օլունուպ, եիւզտէ եարըմ միգտարընտա վերիլէճէք հալէ կէլմէմէքճէ, ըէս իւլ մալ եթա խոիմէեէճէք տիր։

Եիւզտէ եարըմ ըէս իւլ մալ եթա ալնա պէտ օլունտուգտան սոնրա, նէ գատար ֆաղլայի վարիտաթ հասրլ օլուր իսէ, ֆայիզ թախսիս օլունուպ, պու վէճհ իլէ ֆայիզ եիւզտէ իչէ չըգարըլաճագ տը։

Թապիրի ախէրլէ, ֆայիզ եիւզտէ իչիւ պուլմատըգճա, ըէս իւլ մալ օլարագ վերիլէն ադչէ, եիւզտէ եարըմտան զիեատէեէ չըգարըլմաճագ տը։

(Վ-ԷԸ)

—

Տիրլօմաթլար պէյնինտէ բիվաեէթ օլունտուղունա կէօրէ, Պապը Ալի, Թաղվինաթա տայիր Բուսիանընդ նօթասընա տիւնքի կիւն թահրիրէն ճէվապ կէօնտէրմիշ տիր։

—

Մէմուրյինի հիւքիմէթէ օղոստոս մահընդն վերիլմէսի իչին լազըմ կէլէն թէտապիրէ թէչէպպիւս օլունտուղու իչիտիլմէքտէ տիր։

—

Տիւնքի կիւն ադա օլունան մալիեէ գօմիսիօնու մէճլիսի միւզաքէրաթընա տայիր ալընան մալիմաթա կէօրէ, պու մէճլիսատ պիրինճի Օսմանը մուրախասը, Գրպրը վարիտաթընդն տայինլէրէ վերիլմէսի իչին, Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա տէվլէթլէրիյլէ Պապը Ալի արասընտա պիր սուրէթի թէտվիեէ հասրլ օլտուղունու պիլտիրմիշ տիր։

Պունատան մատտա, Պապը Ալի, պաղը սէպէպլէրէ մէպնի Պուլկարիսթան վերկիսինի տայինլէրէ վիրէմէզ իսէ, տուխան էօշրիս հա ըլաթընը օնա մուգապիլ վիրէճէկինի տային վէքիլլէրինէ իմպար էյլէմիշ տիր։

Տիւեունուն թէնդիլի հաղգընտա պահսլար ճէրէեան իթմիշ իսէ տէ, պիր նէթիճէի գարարա վիսուլ միւմքիւն օլամամըշ տը։ Պունուն իւզէրինէ, մալիեէ նազարը Մինիր պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրի պու խուսուսա տայիր պիր լայիհա վերմիշլէր, վէ տային վէքիլլէրի պու լայիհաեը հիւսնի թէլգրագը իթմիշլէր տիր։

Պու լայիհատա, տէյն թահվիլաթընդն թէտավիւլէ չըգարըլըգլարը ֆիեաթը բէսիֆեէնին խայլի մատունունտա իթիպար օլունմագ լազըմ կէլէճէկի տէրքեար տը։

—

Շգօտրա վիլաեէթինտէն զախիրէ իխրաճը եասագ իսկէսի իւզէրինէ, հիւքիմէթի մահէլլիեէ իլէ Ինկիլթէրրա գօնսօլոսու տրասընտա պիր իխթիլաֆ զուհուր էյլէմիշ տիր։

Գօնսօլոսու միւմիլէյհ, Տէրիսաատէթ սէֆիրինէ կէօնտէրմիշ օլտուղու թէլէկրաֆնամէ, մուգատտէմա թաճիրլէրին գօնթրաթօ իլէ սաթընը ալընը օլտուղլարը զախիրէլէրի խարիճէ չըգարմասա հիւքիմէթի մահէլլիեէ թարաֆընտան միմանաթի օլունտուղունտան տօլաեը չիքմատեէթ էյլէմէքտէ տիր։

—

Էվվէլիսի ադշամ, հավանընդ չիտէթինտէն տօլաեը, Մադրը չէօյիւնէ իշլեեէն վաբօրուն հարէքէթ իտէմէմիշ օլտուղու իշիտիլմիշ տիր։

—

Լտիրնէ իքինճի օրտուսի հիւմաեունն բիատէ օնունճու ալանընդն, թարապլուսը զարարա կիթմէք իւզրէ, տիւնքի կիւն մէրքէզտէն չըգմընտըֆէրէ բաքիպէն Ցէտէ-ալաճա կիթմիշ օլտուղունու օլ թարաֆտան եազըեօրլար։

—

Եունան հիւքիմէթինէ թէր, օլունան մահէլլերտէ պուլունան օն ալթընճը վէ օն եէտինճի սիւարի ալայլարընտան, օն ալթընճը ալայը Գօզանէյի, վէ օն եէտինճի ալաեը Յանանթըրը մէրքէզ իթթիխաղ իթթիֆաքլերի իշիտիլմիշ տիր։

—

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Խիւտավէնտիկեար վիլաեէթի տալեեէ միւֆէթթիշլիկի, Տէրիսաատէթ պիտաեէթ մահքէմէսի բէյիսի էվվէլլիկի սապրդ Ասըմ էֆէնտիեէ.

Տէրիսաատէթ պիտաեէթ մահքէմէսի բէյիսի էվվէլիկի, Պէյօղլու պիտաեէթ մահքէմէսի բէյիսի էվվէլ սապրդ Պէսիմ էֆէնտիեէ.

Պէյօղլու պիտաեէթ մահքէմէսի բէյիսի էվվէլիկի, բէյիսի սանիլիկին. տէ պուլունան Էտիպ էֆէնտիեէ.

Պէյօղլու պիտաեէթ մահքէմէսի բէյիսի սանիլիկի, Պրուսա պիտաեէթ մահքէմէսի հուգուգ տայիրէսի բէյիսի էվվէլի սապրդ Հիլմի էֆէնտիեէ.

Խիւտավէնտիկեար վիլաեէթի միւտանյի ումումիլիկի, Տէրիսաատէթ ճէզա տայիրէսի սէր միւսթէնթիգի սապրդ Բէուֆ պէյ.

Պրուսա պիտաեէթ մահքէմէսի բէյիսի էվվէլիկի, իսթինաֆ մահքէմէսի ճէզա տայիրէսի բէյիսի սանիսի սապրդ Ռաշատ իլ Ղաֆֆար էֆէնտիեէ, Պրուսա իսթինաֆ մահքէմէսի բէյիսի սանիլիկի, Գօնեա իսթինաֆ մահքէմէսի բէյիսի սանիսի սապրդ Բիզա էֆէնտիեէ, Պրուսա պիտաեէթ մահքէմէսի բէյիսի սանիլիկի, Էսքիշեհիր պիտաեէթ մահքէմէսի բէյիսի սանիսի սապրդ Էօմէր Ալնի էֆէնտիեէ.

Էսքիշեհիր պիտաեէթ մահքէմէսի բէյիսի սանիլիկի, Պրուսա պիտաեէթ մահքէմէսի բէյիսի սանիսի սապրդ Ֆեհմի էֆէնտիեէ.

Թրապիզօն վիլաեէթինտէ քեային Օրտու գազասը գայմագամլըղը Օսման բաշաեա, խիտավէնտիկեար վիլաեէթինտէ քեային Մըխալըճ գազասը գայմագամլըղը, Զիրբան գայմագամը էսպադ Սայիտ աղաեա, Էրզրում վիլաեէթինտէ քեային Քէմահ գազասը գայմագամլըղը Բասինլէր գայմագամլըղը սապրդ Ալի էֆէնտիեէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ

ՄԻՐԱՍ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

—

(1909 Նէ-Էէ՚Էղտէ դոէբյէէ)

6. Պու Եէնի թագըմ միւսթէտիլէր, Իսկէնտէր օղլու Գէորգուն իքի պիրատէրի ցակոբ իլէ Յովսէփին օղուլլարը վէ գըրը սբֆաթըյլա իսթիտա իտիեօրլար։ Ցակոբ 1855 տէ վէ Յովսէփ 1858 տէ էօլմիւշլէր։

7. Պունլարըն արզուհալի՝ իշլէրինտէն Իսկէնտէր օղլու Պօլիկարպըն մարիֆէթիյլէ 1873 սէնէսի մարթընըն 7 սինտէ թագտիմ օլունտու. մէրգում քէնտիսիյլէ պիրլիքտէ իսթիտա իտէնլէրին վէ քեալէթինի տէ համիլ իտի։ Պու տավաեը սբը Զարլս Սարճէնթ ճէնապլէրի 1873 սէնէսի իլուլունուն 9 ունճու իլէ թըշրինի էվվէլինին 6 սը պէ յինտէ միւրուր իտէն միւտտէթ զարֆընտա տինլէտի, վէ հիւքմ վէրիլէպիլմէսինէ մէյտան պրագմաեըպ, մէրգում Պօլիկարպ պիր արզուհալ տահա թագտիմ իթտի, վէ պունա եագըն վագըթտա Կալկաթա չէհրինտէ թաղէ վէ միհիմ սէնէտ պուլմագ իւմիտի դավիսինտէ օլտուղունու էսաս իթթիհամ իտէրէք, սբը Զարլս Սարճէնթ ճէնապլէրինտէն գարարընըն թէէխիրինի իսթիտա իյլէտի։ Պօլիկարպըն պախթսըզլըզընտան՝ պու արզուհալինէ միւսաատէ օլունտու։

Մէրգում տէյիլ եալընըզ Կալկաթատա, իլլա Մատրաս չէհրինտէ տախի սէնէտ արամաեա գալդըշը։ Նէթիճէսի շու օլտու քի, Մատրաս մահքէմէյի ալիեէսինին Էվրադ օտասընա սախթէ սէնէտ իտխալ իթտիկի թէօհմէթի, 1874 սէնէսի շուպաթընըն 9 ունճու կիւնիւ մահքէմէյի մեգքիւրինին հուզուրունտա սապիթ օլմագլէ, 3 սէնէ միւտտէթլէ մահպուսիեէթ ճէզասընա մահքիմ օլտու։

Մէրգում Պօլիկարպըն իպթիտաքի արզուհալինին իւզէրինէ տախի, 1874 սէնէսի հազիրանընըն 8 ինտէ սբը Զարլս Սարճէնթ ճէնապլէրի թարաֆընտան հիւքմ վիրիլիպ, իսթիտասը պի էսաս օլմագ հասէպլյլէ, տէֆ ու բէտտ օլունտու։

8. Մէրգում Պօլիկարպ՝ վէ պունուն հապս օլունտուղունտան սոնրա տիկէր միւսթէտիլէր թարաֆընտան վէքիլ նասպ օլունմուշ օլան Ճիօվաննի Մարթինօվիչ նամընտա պիր շախս՝ 1877 սէնէսի թըշրինի էվվէլինին 9 ունտա մահքէմէմիզէ արզուհալ վէրիպ, Իսթանպօլտա թաղէ վէ զաեէթ էհէմմիեէթլի սէնէտլէր պուլունմուշ տէեէրէք, բէճա իթտիրէր քի, իճապ իտէր իսէ, Իսթանպօլտա պիր գօմիսիոնը մախսուս թայլեին օլունսունն վէ իսթիտալարը պէր վէճհի մուհարբէր էլէ կէթիրիլմիշ օլան թաղէ սէնէտլէրին ըշըղը իլէ եէնիտէն պագըլըբն։

Շու թաղէ սէնէտլէրին նէ մագուլէ չէյլէր օլտուղու, վէ նէ սուրէթլէ մէյտանա չըգտրըղը քէյֆիեէթլէրի, արզուհալին 39 ունճու վէանը միւթէագիպ ֆըգրալարընտա թարիֆ օլունմուշ օլմագլէ, օլ ֆըգրալարըն միւթէրճէմէսի պուրատա կէօսթէրիլիր։

"Ֆէքր- 39. Մէրգումուն (Եանի Պօ"ղիկարպըն) մահպուս օլտուղու հէն"կեամտա պագը սէնէտլէր մէյտանա "չըգմըշ տրր քի, անլէրտէն իշպու "արզուհալ սահիպլէրի օլ վագթա "գատար պէիապէր իտիլէր, էվ օ սէ"նէտլէր, էկէր սահիհ իսէլէր, ֆա"միլեճա վէ մէմլէքէթճէ օլան ըիվա"եէթի թատիդ իտուպ, միւթէվէ"ֆա Հօճա Ղազար Գրիգորեանընը՝ "իսքէնտէր օղլու Մովսէս իլէ պու"նուն դարբսը Սարանըն օղլու օղ"տուղունու իապաթ իտէրլէր։

"Ֆէքր- 40. Զիքր օլունան սէնէտ"լէր պիր թագըմ մէքթուպլար իլէ "սայիր էվրադտան իպարէթ օլուպ, "Անտոնեան Միաբանութիւն վա"նականլարընըն Լիբանանաքի Սուրբ "Փրկիչ մանասթիրընըն վէ Բօմատա"գի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մանաս"թիրընըն էվրադ օտասընտա սագ"լանմըշ իտի, վէ շիմտի Սթանպօլ"տա տրր, վէ պիր կէչմիշ զէման "միւտտէթինտէ, Անտոնեան Միա"բանութիւնուն վանքընտա մէգ"քիւր Միաբանութիւնուն նազարը "տիդգատը վէ մուհաֆազասը թահ"թընտա տուրմուշ ուտու։

"Մէգքիւր մէքթուպլար իլէ էվրա"գըն սուրէթլէրի վէ թէրճէմէլէրի "Ա. Լտէն Ա. 11է գատար մուրագ"գամ օլարագ՝ իշպու արզուհալըմը"զա բասլթ օլունմուշ օլմաղլա, օն"լարա միւրաճաաթ պույուրուլմասը"նը նէյազա ճէսարէթ իտէրիզ, օն"լարըն իչինտէ Անտոնեան վանական "Միաբանութիւնուն Միսիոնարլարը "թարաֆընտան քէնտի մեծաւորլա"ընա վագթի վագթի կէօնտէրիմիշ "մէքթուպլար վար, վէ պունլարտա՝ "մէգքիւր Միաբանութիւնտա էօթէ"տէն պէրու ճարի օլան մուամէլէյէ "թէվֆիգէն՝ օ միսիլլիւ միսիոնար"լար թարաֆընտան քէնտի միսիոնար"լըգ վազիֆէլէրինին իֆասընա միւ"թէալլիգ միւխթէլիֆ մատտէլէրէ "վէ պիր տէ քէնտի միսիոնարլըգ "խըտմէթլէրի էսնասընտա թէսա"տիւֆ վէ միւլագատ իթտիքլէրի Բօ"մա Դաթօլիյի մէկհէպլինէ թապի "էֆրատտա վէ ֆամիլիալարա տայիր "քէնտի մեծաւորլարընա մալիւմատ "վիրիլմիշ տիր։

"Ֆէքր- 42. Օ մէքթուպլարըն պա"զրընտա 1742 սէնէսինտէն 18 ինճի "սարըն նիհանէթինէ գատար միւտ"տէթ զարֆընտա Իսկէնտէր օղլու "Մովսէս իլէ Սարանըն ֆամիլիասը "զի.քը օլունմուշ, վէ եէնէ օ մէք"թուպլարըն պազրոր Հօճա Ղազար "Գրիգորեանընը վէֆատ իթթիկի եօլ"ճուլուղա կիթտիկինտէն էվվէլ վէ "սոնրա Հինտիսթանըն պաշդա պաշ"գա թարաֆլարընտա եազըլմըշ օ"լուպ, անլէրտէն միւթէվէֆա իլէ "Մովսէսին օղլու Գէորգ այնի պիր "շախս օլտուղու աշիքեարա թէհագ"գուգ իտիեօր։ Մէկէր քի օ մէք"թուպլար սահիհ օլմահա (Եանի "սախթէ օլա)։

"Ֆէքր- 43. Զիքր օլունան էվրադ "ասհապը արզուհալ դուլլարընըն իս"թանպօլտա.քի ավօգաթը Ալֆրէտ "տը Դասթրօ թարաֆընտան Բօմա "գաթօլիյի Ընտիոք արքեպիսգօ"պոսու վէ մեգքիւր Անտոնեան վա"նական միաբանութիւնուն ընդհա"նուր Աբբահայրը մենսէնեօր (Սու"քիաս) գաղանճեանա միւրաճաաթ "օլունտուգտան սոնրա՝ զիքր օլու"նան էվրադ օտասընտա պուլունմուշ։ "Պու միւրաճաաթ 1873 սէնէսի նիսա"նընըն 13 ինտէ միւմալէյհ Ալքեպիս"կոպոսա վագը օլմուշ, վէ օ միւրա"ճաաթըն վուգու պուլտուղու վէ "թալէպ օլունան թէճէսիւսիւն իճրա "օլունտուղու ահվալինէ կէլինճէ՝ պու "խուսուս իչին մէրգում մօսիէօ տը "Գասթրօնուն սուրէթիյլէ թէրճիւ"մէսի Բ. հարֆը իլէ իշարէթլէնմիշ "օլուպ, արզուհալիմիզէ մէրպութ օ"լան պէեանանամէսինէ աթֆը նազար "պուեուրմանըզը նիեազ իթմէկէ ճէ"սարէթ իտէրիզ։»

(Տեվամ)

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

ԵՈՒՆԱՆ ՄԱԼԻԵԷՍԻ

Լէվանթ Հէրայտ զազէթասընտա Եունան իսթիգրազլարընա տայիր կէօրիւլէն պէնտ տիր.

Եունան տիւեունու միլլէթ պանդասընտան ադտ օլունան վէ իւտիէլի զամինէ թարաֆլարընտան վերիլէն իսթիրազլար իլէ պէրապէր օն իսթիգրազտան իպարէթ պուլունուպ, պունլարըն եէրինիւ չիմտի 400 միլեօն 254 պին 258 ֆրանգ սբը։ Տիւեունուն ըէսիւլմալի իւզէրինէ վերիլէն սէնէվի ֆայիդ, 15 միլեօն 363 պին 665 ֆրանգ, վէ ըէսիւլմալ թէէտիեէսիյլէ պէրապէր թէէտիեատը սէնէվիեէ 19 միլեօն 519 պին 835 ֆրանգ տրր։ Միլլէթ պանդասընտան ալագ օլունուպ, տիւեունը մէգքիւրէեէ տախիլ պուլունան 60 միլեօն ֆրանգ իսթիգրազդն սէնէվի ֆայիդի եիւզտէ պիր օլուպ, իչ տէվլէթ թարաֆընտան իսթիգրազ օլունան ադչէ տախի 80 միլեօն ֆրանգ տրր։

Արազիի ճէտիտէնին թասարրուֆու իչին իսթիեար օլունան մէսարիֆ, իքի սէնէտէն պէրու վուգու պուլան ֆէվզէլատէ մէսարիֆատն իպարէթ օլարագ, իսթիգրազ իլէ թէսվիեէ օլունմուշ օլտուղու հալտէ, 1880 սէնէսինտէ Եունան վարիտաթը 45 միլեօն 816 պին 547 ֆրանգ թախմին օլունմուշ տուր։

Կէչէն իքի սէնէ պիւտճէէրինտէ, քիւլլի նօգսան պուլունմուշ իսէտ, Եունան ումուրը մալիեէսինէ տայիր օլան թախմինաթ պունլար իւզէրինէ թէէսսիս օլունամազ։ 1881 սէնէսինտէ ասքէրի վէ պահրի մէսարիֆի մուխամմինէ, 1878 սէնէսինէ նիսպէթլէ 60 միլեօն զիեատէ օլմուշ, վէ 1881 սէնէսի պիւտճէսինին աչըղը, թախմինա պու մէպլուղատան իպարէթ պուլունմուշ տուր։ Կէլէճէք պիւտճէսէ պու աչըղը դաբաթմազ իչին, մէսարիֆի ֆէվզէլատէ յի պահրիեէ վէ ասքէրիեէ թէնզիհ օլունաճագ, վէ վարիտաթը գատտիմէնին ֆազլասըյլա արազիի ճէտիսէ վարիտաթը գարշըլըգ իթթիհսազ օլունաճագ տրր։ Մուվազէնէյի մալիեէ տէրճէսինի պուլտուրաճագ օլան պու վարիտաթտան պաշդա, տուխան ինհիսարը տախի իհտաս օլունաճագ տրր, վէ թախմին օլունտուղունա կէօրէ, իչպու եէնի վարիտաթ, չու ասն սէնէլէրտէ Եունան պիւտճէլէրինտէ կէօրիւլէն աչըղը քեամիլէն գարաթաճագ տրր։ 1881 սէնէսինին չիմտի.քի հիսապլարը հիշ պիր աչըղ կէօսթէրմէ.յիպ, պիրա.քա կէչէճէ.ք սէնէ իչին թախմինա 20 միլեօն ֆրանգ ֆազլա կէօսթէրմէ.քտէ տիր։

Կէչէն յուլիս նիհաեէթինտէ, Եունան ումուրը մալիեէսի նազարը թաբաֆընտան նէշր օլունան պէեանանամէեէ նէզարէն, իչպու սէնէ մուխասէսաթընա մահսուսպէն 32 միլեօն 300 պին ֆրանգ թէէտիեէ օլունմուշ տուր։ Մէճլիսի մէպուսան թարաֆընտան գապուլ օլունան մուխասէսաթըն թէէվիեէսի իչին, հէնուզ 64 միլեօն ֆրանգ լազըմ օլուպ, պունուն մուգաբիլինտէ, Եունան խազինէսինին 30 միլեօն ֆրանգ գատար վարիտաթը, վէ 38 միլեօն ֆրանգ եիւզտէ պէշ իսթիգրազընըն պագիյէսի, վէ միլլէթ պանդասը իսթիգրազընտան 13 միլեօն ֆրանգ պագիյէէ դալմըշ տրր։

Պու հալտէ 61 միլեօն մէսարիֆին գարշըլըղը օլարագ, ճէման 81 միլեօն ֆրանգ, եանի 20 միլեօն ֆազլա մէվճուտ տուր։

Խիւլասա, Եունան ահվալը մալիեէսի պէր վէճհի աթի պէեան օլունապիր։ Շեյլէքի, մէսարիֆի ֆէվզէլատէ իլէ սայիրէտէն զուհուր իտտճէք նօգսան, տուխան ինհիսարըյլա գարանըպ, եէնի նահիյեէլէր վարիտաթը տախի, մէսարիֆինէ քիֆայեէթ իտէճէք տիր։

Գօրէնթ գանալը վէ Գօրայիս կէօլինիւն սօլտուրուլմասը վէ շըմէնտըֆէրլեր վէ մատէնլեր իմալի կիպի պիր խայլի ինշաաթընաֆիա, Եունան վարիտաթընը արթըրմահա խըտմէթ իտէճէք տիրլեր։

Իքի իւչ սէնէեէ գատար թէրազդըեաթը սանահեէ իլէ իչթիզալ օլունմասը սահեէսինտէ, Եունան ումուրը մալիեէսինին թէմամը.յլա քէսպի ինթիզամ իտէճէկի մէմուլ տուր։

ԻԹԱԼԻԱ ՕՐՏՈՒՍՈՒ

—

Կազէթ տ'իթալիա նամ զազէթանընն հոկտ 8 թարիխի նիւսխէսինտէ օգունտուղունա կէօրէ, Իթալիա հարպիեէ նազրը ժէնէրալ Ֆէրրէրօ, Իթալիա օրտուսունուն միդտարը մէվճուտունուն արթըրըլմասը իչին, պիր գանուն լայիհասը հազըրլամըշ տրր։ Մէգքիւր օրտունուն միդտարը պու լայիհա հիւքմիանճէ, թագրիպա 300-410,000 նէֆէրէ պալիզ օլաճագ տրր։ Պազը միւլահազաթը մալիեէ հասկալլէ, վէ հարպիեէ պիւտճէսինի թէզեիա իթմէմէք իչին, միւճէտտէտէն տէօրթ ֆէրգայի ասքէրիյէ թէչքիլ օլունաճագ եէրտէ, եալընըզ իքի ֆըրգա թէչքիլ գալընաճագ, վէ ֆազլասը, զաթէն մէվճուտ օլան սէքիզ ֆըրգալարա թէվզի իտիլէրէք, պու հիսապա հէր պիր բիատէ պէօլիկինիւն միդտարը 200տէն 225 քիչիեէ իպլաղ օլունաճագ տրր։ Միւլահազաթը մալքիեէ հասկալլէ, միւճէտտէտէն թէչքիլ իտիլէճէք օլան իքի ֆըրգայի ասքէրիեէտէ, սէ.քիզ եէրինէ եալընըզ իքի ալայ սիւարի իհտաս գալընաճագ տրր։

Մէգքիւր զազէթանընն գավլինճէ, միւմիլէ.յհ հարպիեէ նազրը, աքէլիսթը թէտաֆիէ.յի մալիեէ հասր օլունաճագ ֆէվզէլատէ մէսարիֆաթ իչին տիկէր պիր գանուն լայիհասը հազըրլամագտա իմիշ։

Իթալիա մէճլիսի վիքէլասը, եագընտա իչպու գանուն լայիհասընը թահթը թէզէքքիւրէ ալսճագ տրր։ Պու լայիհա ահ.քեատինճա, ամէլեաթը թէտաֆիէեինշասընտան պաշդա, էտէվլաթը հարպիեէ տախի իթմամ օլունաճագ, վէ ատթ, թիւֆէնք վէ սայիրէ սաթըն ալընաճագ տրր։ Մալիեէ նազրը Մ. Մարիոնինին պու խուսուս իչին պիր մուամէլէյի մալիեէյի մախսուսէ իճրասընտա պուլունաճաղը մէմուլ տուր։

Ցիրիթթօ զազէթասը, հոկտ 8 թարիխի նիւսխէսինտէ, մէգքիւր հավատիսի նէշր իթտիկի սըրատա, թարաֆընտան տախի աթիտէքի միթալաաեը պէեան իթմիշ տիր.

"Զանն իտէրիզ քի, միւշքիլաթը մալիեէնին էօնիւնիւ ալմագ, վէ միւճէտտէտէն թէչքիլ օլունաճագ օլան իքի ֆըրգայի ասքէրիեէնին քեաֆֆէի լէվզիմաթընը թէտարիք իթմէք իւզրէ, էգթիզա իտէն չարէ

ՄԱՐՔՕ ՎԻՍԿՕՆԹԻ

10

անգամ գանգատած էր հօրը թէ՝ ինչու միայն Մարքօյի կառավարութեանը յանձնած է հպատակաց ընտրեալ մասը, եւ թէ ինչու ամենագործուարին գործոց՝ միայն զինքը գործակալ կը կարգէ։ Այս բանիս համար երկուքին մէջ գաղտնի ոխակալութիւն մը ծագած էր։

Այսու ամենայնիւ Մաթթէօ երբ որ Պապէն նըզովեալ, ժողովրդենէն ատելի ու չորս կողմէն թշնամիներէ պաշարուած մեռաւ, որդիքը 'ի հարկէ իրարու հետ միացան։ Մարքօ ալ հաշտուելով մեծ եղբօրը հետ, շատ տարիներ պատերազմեցաւ, մանաւորապէս Եկեղեցւոյ զինուց դէմ։

Այսպէսով երբոր Կալլէացցօ տեսաւ, թէ բոլոր հայրական ժառանգութեանը վերստին տէր եղաւ, ըսկրսաւ իր խստութեամբն սա ծանր հարկապահանջութեամբը ինքզինքը Միլանցւոց ատելի ընել։ Այնպէս որ անոնք ալ պարտաւորեցան իրենց առջի քաղաքական ազատ կենաց ժամանակը փնտռել։ Մարքօ ալ դժուարելով եղբօրը բռնած ինքնակալ կերպին, զոր բուն իսկ իր արեամբն էր գնած, ինքն ալ գանգատողաց կարգն անցաւ։ Եւ երբոր Խալիոյ ամէն կողմէն հակապատերազմները Պաւարօյի Լուդովիկոս թագաւորն հրաւիրելու գացին, որպէս զի զիրենք բռնաւորին դէմ պաշտպանէ, (քանի մը ժամանակակից պատմչաց նայելով) անոնց հետ Մարքօ Թրէնթօ երթալով թագաւորին ամբաստանեց զեղբայրը թէ, պապին հետ դաշնի յարաբերութեամբ կ'ուզէ եկեղեցւոյ հետ միանալով հակապատերազմ կռուիլ։ Այս զրպարտութեան վրայ (կը շարունակեն դարձեալ նոյն պատմիչք), Լուդովիկոս Միլան հասածին պէս, կը բռնէ զԿալլէացցօ եւ անոր Ացցօնէ որդին, Լուքինօ եւ Ճիովաննի եղբարցը հետ՝ Մօնցաի բանտերուն մէջ փակել կուտայ, յանձնելով անոր իշխանութիւնը Կուլիէլմօ անուն իշխանազունի մը։

Ուրիշ ժամանակակից պատմիչք կ'ըսեն թէ, նոյն թագաւորը Մարքօն ալ եղբարցը հետ բանտարկած ըլլայ։ Ոմանք ալ թէ՝ Մարքօ յաջողելով փախած, ոմանք ալ կը կարծեն թէ՝ Լուդովիկոս զինքը արձրկած ըլլայ։

Սակայն ստոյգն այն է թէ, երբոր Լոմպարտիոյ թագաւորը Թոսքանայ՝ եւ անկէ ալ Հռոմ անցնելով Յովհաննէս ԻԲ. պապը իշխանութենէն ձգեց եւ իր ուղածներէն ուրիշ մը անոր տեղը պապ անուանեց, Մարքօ ալ իր ընտրեալ պալատականաց մէջն էր։ Վերջապէս ուրը ամիս ապաշխարելէն վերջը, Վիքօնթիները՝ Մէնցէ ֆ---ները անուանեալ հռչակաւոր բանտերէն ելան։ Ասոնք ահաւոր ժայռի մը երեսը փորուած այրի պէս ծակեր էին մէկ մէկու վրայ, որոնց միայն բերնէն ներս կը մտցուեր, վիրապի պէս մութ յատակնին խորտ ու բորտ, այնչափ ցած ու նեղ՝ որ մարդ ոչ կրնար մէջը ոտքի վրայ կենալ, եւ ոչ ալ հանգիստ ոտքն երկնցնելով պառկիլ. այլ միայն կըրնար կծկուած նստիլ։ Կալլէացցօ չմնալ տուած էր զասոնք, տէրութեան դէմ յանցանք ընողներ բանտարկելու մտքով. սակայն առաջին փորձառուն ինքն եղաւ։

Ուստի այնչափ ատեն նոյն տաժանելի կենաց մէջ հիւանդացած ըլլալով՝ քիչ ատենէն Կալլէացցօ վախճանեցաւ, եւ Միլանի մէջն ալ արդէն Կուլիէլմօի կառավարութիւնը վերջի աստիճան անտանելի վիճակի մը հասած ըլլալուն, ամենքն ալ սկսան յայտնապէս Մարքօյի իշխանութեանը փափաքիլ։

Որչափ ալ Պաւարօյի Լուդովիկոս թագաւորը չէր ուզեր ասոնց յաջողութեան կարգը եղծանել, սակայն մէկ կողմանէ այն հռչակաւոր զօրավարին անունը, եւ միանգամայն Միլանցւոց ալ անոր վրայ ցուցուցած սէրը իրեն կասկած տալով, եւ միւս կողմանէ ալ տեսնելով որ Մարքօի եղբարքը, Լուքինօ եւ Ճիովաննի գոնէ իրենց Ացցօնէ եղբօր յաջողութեան անգամ փափաք չը ցուցնելուն համար, եւ սէրութիւնն ալ ստակի մեծ կարօտութեան մէջ ինկած ըլլալով, ու մեծ ստակի դումար մը հատուցանելու խոստումն առնելով թագաւորին հրամանաւը Կալլէացցօի որդին Ացցօ Վիքօնթին Միլանի ազատ իշխան անուանեցաւ։

Միլանցւոց սիրուն այս բանիս խիստ ցաւեցաւ, Մարքօ ալ բարկանալով թագաւորին, եղբարցն ու եղբօրորդւոյն եւ հակապատերազմ մեծամեծներուն, սկըսաւ Ֆիրէնցա քաղաքը պապին կողմանէ Լօմպարտիա ղրկուած Պէրթրանտօ գարտինալին հետ գաղտնի թըղթակցիլ, եւ անկէ թէ զօրք եւ թէ ամենայն օգնութիւն եւ առատ ստակ անգամ ունենալու խոստումն առնելով, միւսքը դրաւ ո եւ է միջոցաւ իր հայրենական ժառանգութեանը տէր ըլլալ։

Ուստի մեր պատմութեան սկիզբն ալ գրեթէ այս կէտէն կ'սկսի։

ԳԼՈՒԽ Ը.

—

Օդօրինօ, Մարքօյի զինքը կանչելուն վրայ արտօրնօք Միլան հասաւ, եւ մտնելով տիրոջը պալատը՝ ձգեց Լուբօն վարը սրահի մը մէջ քանի մը զօրաց քով ու մտաւ գաղտնի դռնէ մը ներս, ուր Մարքօ նամակի մը նիւթը ծեր գրագրի մը մեկնելու վրայ էր։

Մարքօ հասակաւ բարձր ու գրեթէ քառասուն հինգ տարեկան մարդ մ'էր, եւ որչափ ալ չարաչար աշխատանք ու վիշտ՝ իւր դիմացն առջին թարմութիւնը, աչխոյժն ու երջանիկ երիտասարդական զուարթութիւնը խանգարած էին, այսու ամենայնիւ ախորժելի ծանրութիւն մը, չափաւորուած խստութիւն մը, բարեխառն ու մելամազձ կերպ մը՝ որն որ իւր սրտին միշտ տժգոյն վիճակը կը յայտնէր՝ գծագրուած էր ճակտին վրայ։

Վատոյժ եւ գրեթէ 'ի բնէ դալկացեալ դէմքը, սեւ ու խիտ մօրուքով մը ծածկուած էր, եւ թանձր յօնիցը ներքեւը՝ երկու կրակոտ աչքեր կը փայլէին։ Երբեմն իւր ներքին յուզմունքէն այտերը կարմրելով՝ իւր նախկին երիտասարդական գեղեցկութիւնը կը յայտնէին։ Սակայն ում որ գիտէր անոր բարկութեան ժամանակ վայրկեան մը մէջ երեսին գալկութիւնը ճերմակ մարմարիոնի գոյնն առնելը, ու միանգամայն սեւ աչայն ալ կրակի պէս փայլիլը, անմիջապէս հանդարտ ու խաղաղ լճի մը յանկարծ սաստիկ հովերէ յուզուելուն պիտի նմանցնէր։

պուլունապիլէճէք տիր։ Հալպու քի, պու ֆըրգալարտա թօքճու վէ սիւա-ըի պուլունմամասը, մէգքիւր ֆըր-գալար իչին պիր զաաֆ տիմէք տիր։ Պու միւթալաաեր պուրաճըգտա պէ-եան իթտիկիմիզ հալտէ, միւտաֆա-աեր միլիեէ մէնֆաաթը իչին հար-պիեէ նաղըրը թարաֆընտան իպրաղ օլունան ասարը տիրաեէթ վէ ղայ-ըէթ հագդընտա, հէր կիւնա մէտհ ու սիթայիշ, պիզճէ ղայիտ կէօրիւ-նիւր։»

Մէգքիւր Տիրիթօ ղաղէթասընին պէեանընա կէօրէ, եագընտա, Օթէ-պէլիօ գուրպինտէ, վէ սէվահիլ պօեունտա, Մօնթէ - Արճէնթէրօ նամ մահէլտէ պիր գալէ ինշասընա պաշլանաճագ տըր։

Զաթէն իքմալ վէ թէճհիզ իտիլ-միշ օլան Մէնիս տաղը իսթիհքամաթ ընա, պու քէրրէ պիր միգտար ասաքիրի մըսթահֆըզա իգամէ իտիլ-միշ տիր։ Հարպիեէ նաղըրը՝ ասա-քիրի մէրգումէյի գըշ մէվսիմինին շիտէթինէ գարշը վիգաեէ իթմէք իւղրէ, թէտապիրի լաղըմէյի իթթի-խաղ էյլէմիշ տիր։

Ֆագաթ տիկէր թարաֆտան Բօ-բօլօ Բօմանօ նամ ղաղէթանըն թէէ-մին իթտիկինէ նէզարէն, իթալեա մէճլիսի վիւքէլասը, ասաքիրի պէր-ըիեէնին միգտարը մէվճուտունու 300 պինտէն 410 պինէ իպլաղ իթմէք, վէ ումուրը թէտաֆիեէյի միլիեէ 200 միլեօն ֆրանգ սարֆ օլունմագ իւղ-ըէ, հարպիեէ նաղըրը թարաֆընտան գալէմէ ալընարը մէրվի օլան գա-նուն լայիհալարընը ասա թէագիդ վէ թահգըգ իթմէմիշ, վէ Իթալեա տէվլէթինին ահվալը մալիեէսի ըէք էյի պիր հալտէ պուլունմաարընտան, մէճլիսի վիւքէլանընը, մէգքիւր լայի-հալարը նաղարը թէտագիդատէն կէչիր-մէսի միւմքիւնսիւզ պուլունմուշ տուր։

Պիզտէ շունու պէեան իտէրիզքի, կէրչի Բօբօլօ Բօմանօ ղաղէթասը, Ի-թալեա վիւքէլասընտան Մ. Տէբրէ-թիսին միւրեվվիճի էֆքեարը իսէ տէ, Տիրիթօ ղաղէթասը տա տայիմա գապինէթօնուն պաղը ազասընը միւ-ըեվվիճի էֆքեարը օլմուշ տուր։

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՅԷ

Հինտիսթան տաղարընտա եաշա-եան վահշի գապիլէր, հէր նէ գա-տար եէրլի հիւքիւմէթլէրտէն պի-ըինին թահթը իտարէսինտէ պուլու-նուեօրլար իսէ տէ, քէնտիլէրինտէն օլմաեան պիր ատէմի կէօրտիւքլէրի հալտէ, ատէթա գօեուն գուրթտան իւրքէրճէսինէ իւրքէրլէր։

Պունլարըն մէմլէքէթլէրինէ, սէ-նէտէ պիր քէրրէ, թապի օլտուգլա-ը հիւքիւմէթին պիր թահսիլտարը կիտէր իսէ տէ, պունա տախի քէօյ-լէրինէ կիրմէք մէճբուր օլուպ, թահ-սիլտար, քէնտի կէլտիկինի իշար ի-չին, քէօյ քէնարընտա պօրու չալա-ըագ, պունուն իւզէրինէ քէօյ էհա-լիսի վէրկիլէրինի ուզագ պիր եէրէ գօյտուգտան, վէ քէնտիլէրի ավտէթ էյլէտիքտէն սօնրա, մէմուր կէլիպ ալըպ կիտէր։

Էհալիյի մէգքիւրէ, օթ վէ աղաճ եարբագլարը իլէ իւսթլէրինի կիզլէ-եէրէք, թէզեինաթ իսէ պունճուգ-լար իլէ տօնաարըմըշ պիր քէմէրտէն իպարէթ տիր։

Ինկիլթէրրանընը թահթը հիմանէ-սինտէ օլանլարա հիւքիւմէթ թարա-ֆընտան իւսթլէրինի կիզլէմէսի էմրի վերիլմիշ, վէ ըէյիսլէրի թարաֆընտան տախի սայիր գապիլէլէրէ թավ-սիեէ վէ թէնպիհ օլունմուշ տուր։

1871 սէնէսինտէ վիրիլէն էմր իւ-զէրինէ, Ուրիսա գապիլէսինտէ 1900 քիչի բամուգ պէզինտէն մաամուլ էլ-պիսէ կկյմէլերիլէ պէրապէր, մէմուր-լարը էօնիւնէ կէչէրէք, տայիրէյի մէտէնիյեէթէ տախիլ օլտուգլարընա ալէամէթի մախսուսէ օլմագ իւղրէ, անլարընա գըրմըզը պօեատան պի-ըէր հալգա եաբըլմըշ տըր։

Պունատան սօնրա, էհալիյի մէրգու-մէ իւսթլէրինի կիզլէմէք իչին, գուլ-ըանտըգլարը եաբրագլարը պիր արա-եա թօբլաեարագ իհրագ իթմիշլէր տիր։ Էհալիյի մէգքիւրէ, մէարիֆին նէ օլտուղունու պիլմէտիքլէրի ճի-հէթլէ, լիսանլարընտա մէվատը մէ-տէնիյեէտէն հիչ պիրինին խամի եօգ տուր։

Պունլարըն սաքին օլտուգլարը գու-լիպլէր, պիր օտատան իպարէթ, վէ էն պիսիլիկիւ 6 աեագ էն, վէ 8 ա-եագ պօեունտա տըր։ Իչթէ, պիր քէլլ գուլիպէսինտէն ճիւզի ֆարդը օլան մէգքիւր գուլիպլէրատ, գա-տընլար պրը վէ էրքէքլէր պրը օլա-րագ պէյթուԹէթ իտէրլէր։

Գապպիլի մէգքիւրէ, բուէսսայի գատիմէնին թասվիրլէրինէ թաբար-լար իսէ տէ, էն պիսիւք մա-պուտ, պիլտիրլէրի տիւնեա տըր։

Սու թուղեանը վէ ֆուրթունա մէվ-սիմլէրի իլէ թօխում սայմագ վէ խար-ման մէվսիմլէրինտէ, արզա ինսան գուրպան իթմէք, տինլէրի ուսու-լինտէն տիր։ Պունունլա պէրապէր, գուրպան իտիլէճէք քիմսէ, մէգքիւր մապուտլարա թաբան Գանտա գա-պիլէսինտէն օլմեէրզ, գավմ վէ գա-պիլէ ճիհէթինտէն տօլտեը քէնտիլէ-րինտէն տուն օլան գապպիլի սայ-ըէ էֆքարտընտան օլմագ իդթիզա ի-տէր։ Պու հալտէ, Պրահմանլար իլէ Գանտա էհալիսի գուրպան օլմագ-տան մուաֆ օլուպ, գուրպան իչին մախսուս ատէմլէր սաթընը։

Սէֆիլ վէ ֆագիր գապիլէլէր էֆ-բաարընտան ֆուրսաթ տիւշտիւքճէ սիրգաթ օլունմագ ատէթ օլուպ, պաղթէթէն վուգու պուլան պիսիւք կիւնահլարընը աֆվէրչին գուրպան օլունմագ իւղրէ, իդիեաթէն տա-յիմա պիր գաչ էսի պուլունտուր-մագ, Գանտա գապէսինճէ ատէթ-տէն տիր։

Գուրպան իտիլմէ իւղրէ, մու-պաեաա վէ եա սիրգթ իտիլէն քիմ-սէ, ուզագ մէսաֆէէն իսթիդպալ օլունուպ, գուրպանսիզլէճէկի կիւ-նէ գատար ֆէվգէլատ սուրէթտէ պէպլէնմէքտէ տիր։

Պիչարէնին արզ մպուտու նէզ-տինտէ գուրպան իտիլսկի սըրատա, Գանտա էհալիսի էօլիւս հազըրլան-մըշ օլան զեվալլընընը գուղրնա «պիզ սէնի բարա իլէ սաթըն ալտըղմըզ ճիհէթլէ, պիզճէ սէնի ուրպան իթ-մէք պիր էմրի մուգատաս տիր» քէ-լիմաթընը իլգա իտէրէք գուրպա-նընն քէսիլմէսինտէն սոնա, գան վէ էթինի քէօյ էհալիսին թէվզի վէ թագսիմ իտէրլէր։

Գանտա գապիլէսի, 135 սէնէսին-տէ Ինկիլթէրրա հիմանէսինէ տէ-խալէթ իթմիշ օլտուղունան, ատա-թը քէրիհէյի մէգքիւրէյէ նէհաեէթ վիրիլմիշ տիր։

—

Նաֆիա գամիսի աղասընան Ամպո իւր Բահման բաչա հաղրէթ-լէրինին Պաղտատտան նէճէֆ գա-գար պիր տէմիր եօլ թէմտիտ վէ ինշասը հագդընտա պիր լայիհա գալէմէ ալտըգլարընը եաղմըշ իտի։ Պու պապատէ Վագրթ ղաղէթասը-տա կէօրիւլէն մալիմաթա նէզա-ըէն, Խանքինտէն Պաղտատա վէ Պաղտատտան Քէրպալա թարիգիյլէ Նէճէֆէ գատար պիր չըմէնտրֆէր եաբըլմասը, մուգատաէմա բաշալ միւշարիլէյհին սէլէֆիլէրի թարաֆ-լարընտան թատավվուր օլունմուշ, վէ պէօյլէ պիր չըմէնտրֆէրին թէմտիտ վէ ինշասընտա քի մուհասէնաթ, իւր տէֆա Պաղտատ վիլայէթինէ թայ-եինլէրինտէ, միւշարիլէյհ ճանի-պինտէն տախի նաղարը իթթիհաա ալընարագ, իքինճի տէֆա քի վա-լիլիքլէրինտէ Նաֆիա նէզարէթիյլէ պիլ մուխապէրէ, Պաղտատ միւթէպէ-ըանընտան վէ թէպասայի տէվլէթի Ալիեէտէն տօգուզ նէֆէր միւէսսիսի նամընա իմթիհաղ ֆէրմանը խթիհ-սալ իտիլմիշ, վէ իշ եալընըզ իճազ իտէն խարիթանընն թանզիմի իլէ նէ-զարէթի միւշարիլէյհանէ թագտի-մինէ, վէ պիր եանտան հիսսէ սէ-նէտաթընն իսրաճըյլա տիկէր թա-ըաֆտան պու ամէլիաթընն իճրաաբ-նա գալմըշ իքէն, միւշարիլէյհին Ցէրիսաատէթէ ավտէթլէրի վուգու պուլմուշ տուր։

Ֆագաթ օ վագրթտան պէրու է-հէմմիեէթ վէրիլմէեէրէք, խալի իւղրէ թէրք իտիլմիշ տիր։

—

Ավսթրիատան ալընան խապէրլէ-ըէ կէօրէ, եագընտա իճթիմա իթ-մէք իւղրէ պուլունան մէճլիսի մէ-պուսանընն, խիթամը միւտաէթի իճթիմաիեէսինէ գատար բիասէթի վիւքէլա մէմնէտինէ կէչմէյի, Ա-վսթրիա տիբլօմաթլարընտան քիմսէ գապալ իթմէտիկինտէն, շիմտիլիք խբամէթի մէզլուբէ, մէսալիհի եէվ-միեէնին բույեէթինէ մէմուր պիր վէ-քիլ իլէ իտարէ օլունմագ իսթիյ։

—

Նօվօեէ Վրեմիէ նամ Ռուսիա ղա-ղէթասընա Զէթինէյէտէն եաղըլորը-նա կէօրէ, կէչէն իքի սէնէ զարֆըն-տա Գարատաղ հիւքիւմէթի իքի չօսէ ինշա իթմիշ տիր։

Պունլարընը պիրի, Դաթարօտան Զէթինէյէ գատար օլուպ, 42 քիլօ-մէթրօ տուր։ Սէնէի հաղրէսէ մէզ-քիւր չօսէ եօլլարտան պիրի, Զէթի-նէնին էօթէ թարաֆընտա Բիգա նամ մահէլէ գատար թէմտիտ օլունմուշ տուր։ Տիկէր չօսէ Անթիվարիտէն տաղարա գատար տըր։ Իշպու իքի չօսէ, Ավսթրիա միւհէնտիսէրինին թահթը նէզարէթինտէ օլարագ, Դա-բատաղլըլար թարաֆընտան ինշա օ-լունմուշ տուր։

—

Ֆելիքսօքսիս ղաղէթասընընն պէեա-նընա կէօրէ, Շարգի Բուսէլի վիլա-եէթինտէ, պուզտայ, չավտար վէ սայիր պաղը հուպուսպաթընն մուեա-լանմասընտան միւսքիրաթ չըգարըլ-մագ իւղրէ, եէնի պիր սանամ իհ-տաս օլունմուշ, վէ ֆապրիգասը ինշա օլունտուղունան, Ալմանեաեա սի-բարըշ օլունան ալէթլէրին մուվասլէ-թինէ պէքլէնիլմէքտէ պուլունմու-տուր։

—

Կէչէնտէ Շարգ թարաֆլարընա սէյեահաթ իթմիշ օլան բրէնս Նաբօ-լէօն, Բարիսէ ավտէթ էյլէմիշ տիր։

—

Ավսթրիա իմբէրաթօրու խանէտա-նը իսթիրիատա սէյտ ու շիբեարա չըգմըշ օլտուղու միւտաէթ զարֆընտա հավալար ասա միւսայիտ կիթ-չըգմըշ օլտուղու միւտաէթ զարֆըն-տա հավալար ասա միւսայիտ կիթ-մէմիշ տիր։ Շէօյլէ քի զաեէթ սո-վուգ օլուպ, տաղլարա խայլի գար եաղտըրընտան, բրէնս էմբէրիալ իլէ արշիտիւք Բօտօլֆ, վէ Ավսթրիա իմ-բէրաթօրիչասը պիրատէրի Պավիէրա տուգասը Շարլը Թէօտօր, պու մի-սիլու հավալարտա սէյահի շիբ՝ տալէ մէշղուլ օլմագլըղը քեարը ագըլ ատտ իթմէսիքլէրինտէն, ալաֆրանկա հոկտ. 8տէ վիէննաեա ավտէթ իմմիշլէր տիր։ Բրէնս էմբէրիալ Բրակաեա կիթմիշ, վէ տիւգ Շարլը Թէօտօր տախի Միւնիխէ ադիմէթ էյլէմիշ տիր։

—

Ղաղէթալարտա օգունտու զունա կէօրէ, մէշհուր թէաթրօ օեունճու-լարընտան մատամ Ատելինա Բաթթի-եէ, Նիւ-Եօրգ օբէրա թէաթրօսուն-տա օն իքի կիճէ իճրայի լուպիեաթ իթմէք իչին, հէր պիր տէֆասընտա 25,000 ֆրանգ իւճրեթ վիրիլմէք իս-թէնիլտիկի հալտէ, միւմանկէյհա թէ-ըէտտիւտ իթմէքքէ իմիշ։

—

Էվրօբա վէ Ամէրիգանընն մէշհուր ղաղէթալարընտա պիր ատէթ վար տըր քի, ապօնէլէրինի հէր վէճհ իլէ խօշնուտ իթմէք վէ միգտարընը տա-թըրմագ իչին, պիրէր իքրամ եէ-վատ իտէրլէր։ Պու գապիլտէն օլա-րագ, Ամէրիգանընն Օհիո հիւքիւմէ-թի տախիլինտէ պու քէրրէ միւճէլլ-տէտէն թագ ու նէշր օլունմաեա պաշ-լաեան պիր ղաղէթա իտարէսի տա-խի, մէմալիքի Միւճթէմիայի Ամ-ըիգանընն ըէք չօգ միրասեէսի գըշ վէ տուլ գատընլարընը գօնթրալ ագտ իթմիշ տիր քի, պու գօնթրալ մուճիպինճէ, պու գըշ վէ գատընլար, մէգքիւր ղաղէթաեա պիր սէնէ-լիք ապօնէ եաղըլանլար իլէ էվլէն-մէքլիկի թէահիւտ իթմիշլէր տիր։

—

Իսբանիա վէ Բօրթիկէղ գրալարը, ալաֆրանկա հոկտ. 7տէ հուտուտտա պիր միւլագաթ իթմիշլէր տիր։ Միւ-շարիլէյհիւմա պիրլիքտէ թաամ ի-տիպ, մուախխարէն Դամէրէ միւթէ-վէճճիհէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

—

Քաջ զօրավարը վրայէն հագած էր սեւ թաւիշէ երեսով լայն մուշտակ մը՝ ու տակէն ալ մեաաքսէ ու մէջքը նեղ հագուստ մը։ Իսկ գօտիէն վար ահաւոր դաշոյն մ'էր կախած, գլուխն բաց էր, ու մազերն ալ լայն ճակտին վրայէն հաւասարապէս մինչեւ ականջներուն ծայրը կ'իջնային։

Երբոր Օդօրինոյի ներս մտնալը տեսաւ, Մարքօ մատովն անոր նշան ընելով որ նստի, ըսաւ։ — վայրկենէ մը քեզի հետ եմ։ Ուստի մտենալով գրագրին՝ որն որ դրիչը ձեռքը տիրոջն երեսը նայելով կ'ուզէր ուրիշ խուց մը քաշուիլ, — չէ, չէ, գոչեց, առաջ տար։ ։ ։ կ'ուզեմ որ Օդօրինօ հոս ամէն բան տեղն'ի տեղը իմանայ, ըսելով, Պոլոնիայի պապական ժողովոյն զրկուելու նամակին վերջի խօսքերն սկսաւ յառաջ տանիլ։ Այս նամակը նոյն ատենի լատին բարբառովն էր, որուն նաեւ իմաստը, ինչպէս որ թարգմանութիւնը ձեռքերնիս հասած է, եւ Օդօրինոյի ըսածը՝ այս կերպով կը վերջանար։

«Քասսէլ Սեբրիօ ու Մարթէզանայ տակաւին չեն «մոռցած իմ անունս։ ազատութեան փափագողներն «ու իմ գլխաւոր բարեկամներս դեռ չեն անչնչացած։ «առիւծը կը քնանայ՝ սակայն երբոր ես արթնցընեմ «զինքը, իւր ահաւոր մռնչմունքը մինչեւ Վաթիքան «կը հնչեցընէ, եւ Պաւարայի Լուգովիկոսին անկամ «մտտ խածնել կուտայ։ Կեցցէ Եկեղեցին, մեռնին «հայրենատեացք։ ահա այս է իմ հին պատերազմա-«կան հառաչանքս։»

Այս վերջին խօսքերուն ուժն իմանալու համար պէտք է գիտնալ որ Մարքօ՝ ութը տարի առաջ երբոր Պապին բանակը յաղթահարած՝ փոքրիկ Միլանցի խռովարարաց վրայ կը վազէր, առաջին անգամ իւր զօրքերը այս խօսքերով խրախուսած էր, որով կ'իմացուէր թէ Մարքօյի Պապին դէմ բռնած ճամբան առ երեսս էր։

Նամակը լմննալուն պէս, գրագիրը դուրս ելաւ, ու Մարքօ ժպիտով մը Օդօրինոյի մօտենալով, ըսաւ։ — վերջապէս դարձար, կ'սպասէիր արդեօք թէ քեզի սուրհանդակ զրկեմ։

— Ես չէի կարծեր թէ ։ ։ ։ սկսաւ կարմրնալով վրայ բերել երիտասարդը։

— Բաւական է, բաւական, հիմա հոս ես՝ ու ամէն բան քեզի ներած եմ։ եւ քիչ մը խօսակցութենէ վերջը, ձեռքը ընտաներաբար Օդօրինոյի ուսին վրայ դնելով՝ պատմեց իւր առաջիկայ ձեռնարկութեանց պատճառները, եւ թէ ինչպէս հաշտուէր էր Ավինեօնի հետ, որով բոլոր իւր գաղտնեացը տեղեակ ըրաւ զինքը։

— Ուստի կեցցէ Յովհաննէս Պապը, գոչեց Օդօրինօ։ — բայց Նիկողայոս հինգերորդը, որուն համար այսչափ տակն ու վրայ եղանք, ան ինչ պիտի ըլլայ։

— Պիտի մնայ ինչպէս որ է, հերետիկոս ու կեղծաւոր, եւ մենք միւսէն դարձեալ պիտի օրհնուինք, ըսաւ Մարքօ։

— Աղէկ, բայց միւսն ալ անդիէն զմեզ պիտի նզովէ, վրայ բերաւ Օդօրինօ։

— Այն ատեն հռչակաւոր զօրապետը ծանր ու խիստ կերպով մ'սկսաւ։ — վերջապէս՝ դու ալ կը վրկայես թէ բուն Պապը Ավինեօնինն է։ Որքան ալ հօրս, բոլոր ընտանեացս ու բարեկամացս մեծամեծ չարիք հասուցած է, այսու ամենայնիւ դարձեալ ճշմարիտ եկեղեցական ըլլալու իրաւունքէն չէ զրկուած։ Կը հաւատամ թէ այնչափ տարի, որ իրեն դէմ կը թշնամանայի, խիղճս հանգիստ կեցած ըլլայ։

Երիտասարդը՝ որ մինչեւ այն վայրկեանը չէր յուսար որ իւր հօրեղբայրը այսպիսի գաղափար մ'ունենայ, ապշած երեսը կը նայէր։ Իսկ Մարքօ կարծես թէ ինքիրմէ դուրս եղած առաջ կը տանէր։ — Իմ հօրս մահուան նկարը բոլոր յաղթանակաց վրայ սեւ քող մ'է ծածկած ։ ։ ։ այն յարգելի գլուխը, որ այնչափ տարիներ եկեղեցականին բոլոր յարձակմանցը դիմանալէ վերջը, լաւ գիտես թէ նաեւ իւր ժամանակին Իտալիա գտնուող ամենայն իշխանաց փառքն ալ մարած էր։ Վերջապէս այն մարդը՝ որ միշտ թշնամեացը յաղթանակած եւ ոչ երբէք յաղթուած էր ամենուն։ երբոր տարիքն առած՝ տեսաւ իւր կենաց թելին վերջին ծայրը, եւ աշխարհքիս իւր աչքին առջեւէն մուխի պէս սահիլը, սարսափեցաւ անկէ, զոր բոլոր կենացը մէջ իբրեւ խաղալիք մ'էր համարած։ ։ ։ Ա՜հ, չի պիտի մոռնամ ամենեւին այն դիները, յորում իւր խղճին յուզմունքէն ժողվել տուաւ բոլոր իւր ընտանիքը, Մօնցայի եկեղեցականաց հետ սուրբ Յովհաննու եկեղեցւոյն մէջ, ու խորանին առջեւն ծնրադիր՝ վերջին անգամ հաղորդուելով կը պաղատէր Ջերմ արտասուօք որ սուրբ եկեղեցւոյ գրկացը մէջ հոգին աւանդէ։

Օդօրինօ չէր գիտեր ինչ ընելիքը, վերջապէս, — Ես, ըսաւ, միշտ հաւասացած էի, ինչպէս որ ամենուն բերանն ալ էր, թէ Յովհաննէս Պապն՝ է հերետիկոսն ու իրաւացին՝ Նիկողայոսը։ Այսպէս լսած էի բոլոր մեր դիտակներէն, եւ դու ալ՝ որչափ որ զօրապետ մ'ես, եւ կրնաս այն դիտակներէն վերադասիլ, նոյնպէս կ'ըսէիր։ Տղայութենէս'ի վեր խեղճ Պապին հակառակած եմ, զոր անիրաւ կ'անուանէին եւ որուն համար դու իրաւացի է կ'ըսես։ բաւական է, ես ալ չեմ գիտեր ինչ ըսելիքս։

Մարքօ ժպիտով մը,— գիտցած ըլլաս որ ինքն իսկ առաջ իւր գլուխն ինձի բացաւ իւր ազատ կամօքը։ ու խոստացաւ հայրական ժառանգութիւնս ստանալու համար՝ պէտք եղած ամենայն օգնութիւնը ինձի ընել։ Մի կարծեր թէ՝ ես կոյր զկուրայն ինքզինքս յանձնած ըլլամ այնպիսի մէկու մը՝ որ միշտ ինձ թշնամի եղած է։ սակայն խելամուտ եղած եմ թէ այս մարդը ներկայ պարագայներէ ստիպուած՝ իւր ազատութեանը համար դիս իրեն օգնութեան կը կանչէ։ Պավարոյի իշխանութիւնը օրէ օր նուազելու վրայ է։ պալատականաց շատերը՝ ոմանք գլխատուած, ոմանք աքսորուած եւ ոմանք ալ իրենց պատուոյ նշաններէն զուրկ ձգուած են։ Միայն Միլան մնացած է անոր հպատակ, զոր միայն ես կրնամ ազատել։ Արդէն Միլանցիք ալ սկսան ճանչնալ ճշմարտութեան որ կողմն ըլլալը, եւ նզովքէն ալ ձանձրացած են։

— Ասով հանդերձ, կ'ըսէր Օդօրինօ, քաղաքը լեցուած է քահանայներով։ որոնք ճամբաներու ու հրապարակաց մէջ Յովհաննէս ԺԲ.ին դէմ կը քարոզեն։ Քիչ մը առաջ ես անոնցմէ մէկուն պատահեցայ՝ որ զանի մարդասպան եւ աւազակ կ'անուանէր, ու բերանը եկածը դուրս կուտար։

— Ուրեմն քիչ ատենէն ուրիշ լուր մ'ալ պիտի առնես։

Պավիէրանը՝ շարգ ճիհէթինտէքի տաղլարա խայլի գար եաղրպ, օ թարաֆ տէրէլէրինտէ միզան իւլ հավա էոյլէնլէրի զէրօ տէրէճէսինէ գատար էնվիշ տիր։

Ավսթրիա-Մաճարիսթանը պիլճիւմէ տաղլըգ պէլտէլէրինտէ խայլի գար եաղմիշ օլտուղու խապէր վէրիլմէքտէ տիր։

—

Ֆրանսատա ասքէր մանօվրալարը՝ տա հաղը պուլունմագ իւզրէ, Սըրպիա հիւքիւմէթի թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլան էքի զապթի, բարիզտէ Սըրպիա էլչիսի Մ. Մարինօվիչ մարիֆէթլի բէյլիսի ճիւմհուրա թագտիմ օլունմուշլար տըր։

Ֆրանսա հիւքիւմէթի, զէքը օլուն զապթերէ լէժիօն տ'Օնէօր նիշանը վէրմիշ տիր։

—

Թան զաղէթասը, պէտիվիլէրին Ֆիկ Վիկ նամ մահէլլի մէրքէզ իթթիսաղլէ, Աֆրիգատա Ֆրանսա աչէյհինէ գրեամ իթտիքէրինտէն պահսլա, մահէլլի մէգքիւրէ պէհէմէհալ ասքէր սէվգի լիւզումինի տէրմիան իտիեօրլար։

Ֆիկ Վիկ, Ֆաս մէմալիքինտէն մաստուտ իսէ տէ, Թան զաղէթասընդն գավլինճէ, 1845 թարիխինտէ Ֆրանսա իլէ Ֆաս պէյնինտէ ագտ օլունան մուահէտէ հիւքմինճէ, Ֆրանսանդն Ֆիկ Վիկէ ասքէր սէվգ իթմէկէ հադգը վար իմիշ։

—

Իսբանիա տէվլէթի, Բարա վէ Իթալիա իլէ միւնասէպաթընա, վէ Ֆաս վէ Սֆագս վէ ճէզայիրտէ Սէյտա ահվալինէ տայիր պաղը մուհարբերաթը հավի Գըրմըզը քիթապը, մէճլիսի մէպուսանա իթա էյլէմիշ տիր։

—

Բրթի Բարիզիէն նամ զաղէթանդն իֆատէսինէ կէօրէ, ժէնէրալ Սօսիէ մէէզունիյէթի քեամիլէյի հայիզ օլմադ չարթըյլա Թունուստա սէր գօմանտանլըզը գապուլ իտէճէկինի հարպիեէ նէզարէթինէ պէեան էյլէմիշ տիր։

Տիկէր Թարաֆտան Ֆրանսա գապինէթօսու, մէպուսան մէճլիսինին քիւշատընտա, հիչ տէյլ իսէ պիր մուվաֆֆագէյյէթ կէօսթէրիպ, իթթիրազտան պիր տէրէճէյէ գատար դուրթուլմադ իւզրէ, Քէրուանա հարէքէթ իթմէսինի ժէնէրալ Սօսիէյէ էմր էյլէմիշ, վէ ժէնէրալը միւմանիլէյհ, ասքէրի սուսուզլուգտան թէլէֆ իտէճէկինի պէեանը, եաղմուր մէվսիմինտէն էվվէլ հարէքէթ իտէմէյէճէկինի պիլտիրմիշ տիր։ Պուսէպէպլէ գապինէթօ տախի, մէճլիսի մէպուսանը քիւշատընը հոկտ. 28 ինէ թէյէսիր էյլէմիշ տիր։

—

Ճէնօվա զաղէթասընդն ճէզայիրտէն ալտրը մէքթուպա կէօրէ, օրատա տախի ահվալ սուրէթի մանթուպէտէ օլմաերպ, մէմլէքէթ պիր պուհրան իչինտէ տիր։

Ումումի գօմանտան վէ վալի վէ վէքիլ պուլունան Մ. Սօսիէ, կեահ Ֆաս հուտուտունտա վէ կեահ Թունուստա պուլունտուղունտան, ումուրը միլքիեէ վէ ասքէրիեէ զաեէթ ֆէնա պիր հալտէ ճէրէեան իտիեօր։

ճէզայիր վալիսի Մ. Ալպէր կրէվի իսէ մէէզունէն Ֆրանսատա օլուպ, վէքիլի ժէնէրալօսիէ տախի սէյահաթտան խաբերմատըղընտան, ումուրը իտարէ աշ քեամիլինէ հէվալէ օլունմուշտուր։

Ց. ԹՕԼԱԵԱՆ

Պէյօղլու, Շէֆ սոգաղը նումէրո 5.

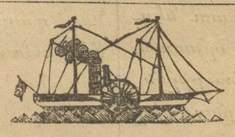

ԻՏԱՐԷՅԻ ՄԱԽՍՈՒԼ

Իշպու 1297 սէնէսի Թըշրինի էվվէլին (հոկտ.) ժրինճի բէնչէնպահ կիւնիւնտէն իթիպարէն "Սէվահիլի Միւթէճավրէ" վաբօրլարընդն վագթը հարէքէթլէրի.

ԱՏԱԼԱՐ ԹԱՐԻԳԻ

Բալար ճանլարընդն հասա Ատալար ճանլարընդն
Քէօբրիւ-ով

1	15	Պիւյիւք Ատատան Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը Քէօբրիւ։
1	30	Բէնտիքտէն Գարթալ Պէյիւք ատա Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը։ — Թըշրինի էվվէլ 15 ինտէն իթիպարէն Պիւյիւք ատատան սաաթ 2 30 տա։ —
7	15	Բէնտիքտէն Գարթալ Պէյիւք ատա Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը Քէօբրիւ։ — Թըշրինի էվվէլ 15 ինտէն 8 15 տէ, վէ եայընը ճիւմա կիւնլէրի Գաբքէյիւնէ տախի ուզրաեաճագ տըր։

—

Քէօբրիւ-ոէն Ատալար ճանլարընդ

5	15	Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Պէյիւք ատա Գարթալ Բէնտիք — ճիւմաբարը Գաբը քէյիւնէ տախի —
9	45	Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Պէյիւք ատա Գարթալ Բէնտիք։
10	40	Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Պէյիւք ատա։ — Իշպու սէգիզլէր Թըշրինի էվվէլին 15 ինճի բէնչէնպահ կիւնիւնտէն իթիպարէն եարբմաբ սաաթ օնբա իճրա օլունճագ տըր։ —

—

Բալար ճանլարի Ատալար ճանլարընդն
Քէօբրիւ-ով

12	45	Պէյիւք ատատան Հէյպէլի Քէօբրիւ։
1	—	Բէնտիք Գարթալ Պէյիւք ատա Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը Քէօբրիւ։
7	30	Բէնտիքտէն Գարթալ Պէյիւք ատա Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը Գաբը քէյ Քէօբրիւ։ — Թըշրինի էվվէլ 15 ինտէ Պէյիւք ատատան 8 30 տա։

—

Քէօբրիւ-ոէն Ատալար ճանլարընդ

3	15	Գաբը քէյ Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Պէյիւք ատա Գարթալ Բէնտիք։
9	45	Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Պէյիւք ատա Գարթալ Բէնտիք։
11	—	Հէյպէլի Պէյիւք ատա։

—

ՀԱՅՏԱԲԱՇԱ ԹԱՐԻԳԻ

Իրմիտ վէ Բէնտիք ճանլարընդն Գաբը-ոէ Էօվէնլէր

ՔԷՕՐԻԻՏՆԷՆ

1	15	Իզմիտ արէքէթ իտէն գարթարա Ն. 2
3	40	Պիլա Թաստիֆ։
7	30	Իզմիտ արէքէթ իտէն Ն. 6 գաթարա
10	30	Բէնտիք » » Ն. 8 գաթարա

—

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱՏԱՆ

2	35	Բէնտիքէն ավտէթ իտէն Ն. 1 գաթ.
5	30	Իզմիտտան ավտէթ իտէն Ն. 3 գաթ.
8	45	Պիլա Թաստիֆ։
11	—	Իզմիտտան ավտէթ իտէն Ն. 3 գաթ.

—

ԳԱՏԸՔԷՕՑ ԹԱՐԻԳԻ

Բալար ճանլարընդն հասա

Քէօբրիւ-ոէ	Գաբը էյօյնէրընդն
1 —	1 —
1 45	1 45
2 30	2 30
3 15	3 45
4 45	4 45
5 45	5 45
8 30	8 30
9 45	9 45
10 —	10 —
10 45	10 35
11 30	11 30
12 —	11 45

Բալար ճանլարի

Գաբը էյօյնէրընդն	Քէօբրիւ-ոէ
1 —	1 —
2 —	2 —
3 —	3 —
4 —	4 —
5 —	5 —
6 —	6 —
8 —	8 —
9 —	9 —
10 —	10 —
11 —	11 —
12 —	12 —

—

ՄԱԳԴԻԲԷՕՑ ԹԱՐԻԳԻ

Էօվէնլէր Մաքրիթէյնէրընդն Քէօբրիւ-յէ էրբ օլունճագ օրէր

1	50	Մաքրի էյիւնտէն Սամսթիա Գումգաբու վէօբրիւ։

—

Քէօբրիւ-ոէն Մաքրիթէյնէն

10	40	Քէօբրիտէն Գումգաբու Սամսթիա Մաքրի էյօյ։

Քէօբրիւ վէ իսկէլէ մէմուրլարը ամնէն պիլէթ ալըպ պիլէթ եէրինէ բարա ալմալարը քիւլլէն մէմուրտուր։ Միւթէճավրլարը պէր մուճիպի թալիմաթ չէտիտէն մէսուլ տուր։ Պինտէն ալէյհ վաբօրա բուքիպ օլաճագ զէվաթը քէօբրիւտէն ալիմէթլէրինտէ պիլէթլէրինի իսկէլէտէն, վէ հինի ավտէթլէրինտէ Գաբը գարիեէսի իսկէլէսինտէն մատատա, վաբօրլար տէբունինտէ պիլէթլէրինի ալմալարը միւսթէրճա տըր։

Ախշամըզը քէօբրիւտէն սաաթ 10 45 տէ Ատալարա, վէ սաաթ 11 30 վէ 12տէ Գաբը քէյիւնէ հարէքէթ իտէն վաբօրլարա ճիւրմի պէյիւք վէ եօճուլարը իզաճ իտէր տէրէճէտէ օլան եիւք վէ էշեա գապուլ օլունմահաճագ տըր։

ԻՏԱՐԷԻԻԱՆԷՑԻ
ՄԷՃՄՈՒԱՑԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՊԷՅՕՂԼՈՒ ՇԻՇԼԻ ՍՕԳԱԳ Ն. 5

Իշպու իտարէխանէտէ, քիթապէթէ վէ էլսինէյի միւխթէլիֆէյէ միւթէալիգ ղազէթա, քիթապ, բիսալէ, ճէնազէ պիլէյէթլէրի, քարթտը վիզիթ, հէր նէվի տավէթ վէ իլանաթ քեաղրտլարը վէ սայիրէ ղայէթ թէմիզ վէ միւշթէրիլէրի խօշնուտ իտէճէք սուրէթտէ միւթէտիլ վէ էմնալինէ նիսպէթլէ էհվէն ֆիյաթտա թապ օլունմագտա օլտուղու մանիմիւ ամմէպույրուլմագ իւզրէ, խասսէթէն իլան օլունուր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

Լօնտրա 19 հոկտ.

Ինկիլիզ գօնսօլիտի	99-1/8
Էսհամը ումումի այբլը	15-3/16
» » գաբանը	14-3/4
65 իսթիգրազը	17-
69 »	17-1/4
71 »	72-1/4
72 » (Պօն տիւ Թրէզօր)	27-1/2
73 »	16-1/4
Օսմանլը պանդասը	18-3/4
Բուսիսիսթիկրազը 1873	90-
Մըսըր իսթիգր. պիրլէշմիշ	74-3/4
» իսթիեազը (չըմէնտը.)	93-1/8
Տէվլէթի Ալիյէնին 77 իսթիգ.	87-1/4
Տարբա սանիեէ	71-1/4
Մըսըրըն Բօչիլտ իսթիգրազը	93-1/2
Մաճարիսթան էսհամը	102-
Գամպիօ Բարիզ	-

—

Բարիզ 19 հոկտ.

Ֆրանսազ ֆօնտսուս 3%	84-27
» » 5%	116-65
Էսհամը ումումիյէ այբլը	15-30
» » գաբանը	15-05
65 իսթիգրազը	90-
69 »	-
73 »	80-50
Բուսիլի չըմէնտըֆ. թահվի.	48-50
Օսմանլը պանդասը	700-
Գրէտի Լիոնէ	955-50
Բուս ֆօնտսուս 5% (1077)	92-3/4
Բուսիանընդ չարգ իսթիգրազը	62-1/2
Իթալիա ֆօնտսուս	89-
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	377-50
Իսբանեա խարիճի իսթիգ.	26-1/4
Գամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-37

Բարիզ (Պուլար) 19 հոկտ.

Ֆրանսազ ֆօնտսուս 5%	116-47 1/2
Էսհամը ումումիյէ	14-85

—

Վիէննա 19 հոկտ.

Լօնտրա իւզէրինէ դամպիօ	118-55
Բուսիլի տէմիր եօլ թահվի.	22-

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱԼԸ

Էսհ. ումումի հոկտ. 7 ազչամ գբ.	15-30
» » հոկտ. 9 սապահ աչ.	15-34
» » էն եիւքսէք	-
» » էն աշաղը	-
» » սաաթ 5 տէ	-
63 իսթիգ. (Մութօն) 6% ֆ.	90-
65 » (Մութօն) 6% ֆ.	83-
69 » (Բինար) 6% ֆ.	82-
72 » (Պօն տիւ Թրէզօր)	26-50
73 » (Բինար) 6% ֆ.	81-
Բուսիլի չըմէնտըֆէր	46-50
Բաբօր ղուրուշ	-
Հէվալէսիզ »	12-1/2
Ագճէ ֆայիզի %	8-

—

ԱԳՍԻՕՆԱԼԱՐ ԳԻՅԱԹԸ

Գրէտի ժէնէրալ	6%	7-
Սօսիէթէ ժէնէրալ	6%	5-10
Իսթանպոլ պանդասը		11-38
Սօսիէթէ Օթօման		4-10
Թրամվայ	5%	390-
Լավրիօմ (մատէն)		160-

—

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Օսմանլը Լիրասը 100 ղուրուշտան	Ղշ. Փր.
Ինկիլիզ լիրասը	108-12
Ֆրանսազ ալթունու	87- 1
Բօլ	89-25
Գրիմից ալթունու	51- 5
Պէյազ մէճիտիյէ	107-17
Մէթալիք	203-
Պէշլիք	207-
Ալթըլըգ	124-15
Պագբը	640-
Գարպօն գայիմէսի գաբիք	855-

—

ԳԱՅՄԷՆԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էն եիւքսէք	1035-
Էն աշաղը	1035-
Սաաթ 5 տէ	1035-

— Ի՞նչ լուր։

— Թէ Նիկողայոսի դէմ կը քարոզուի, գովելով զՅովհաննէս։

— Կուզէի մէյ մը սա տեսարանին ներկայ գըտուիլ, ուրեմն ասով մեզի աղէկ պիտի ըլլայ։

— Նայէ, ըսաւ Մարքօ ցած ձայնով մը, պապը ծածուկ քանի մը քահանայ ղրկեր է որ իմ ձեռնարկութեանս ձեռնտու ըլլան, առանց իսկ իմ ինչ ընելիքս գիտնալու կամ կասկածելու, եւ այս օրերս գաղտնի ամեն տեղ պիտի տարածուին հակառակորդները համոզելու համար։

— Բայց թէ որ Ացցօնէ՝ ասոնցմէ առաջինները բռնէ ու մեացածներն վախնան ետ քաշուին, հարցուց Օդօրինօ։

— Բան մ'ալ չը կրնար ընել, վասն զի ժողովրդէն կը վախէ, սակայն գիցուք թէ ընէ՝ այն ատեն ինքն իրէն գէշ ըրած կըլլայ, անոնց արիւնէն վրէժխընդիրներ պիտի ելլան։

Ի՞նչ, միթէ այն մարդիկը կը վախենն մահուընէ. եւ վերջապէս մահն ինչ է։ Միթէ մենք չատ անգամ պզտի երկրի մը, պարապ բանի մը եւ կամ տրդայական գաղտիարի մը համար չենք արհամարհած զմահ, մեր անունը անմահացնելու մտքով։

Մարքօ հոս քիչ մը կեցաւ, ու գլուխը կախելով ժամանակ մը լուռ կենալէն վերջը, դարձեալ առջի եղանակն առաւ ու պաղ արեամբ մը Օդօրինոյի մօտենալով. —Վերջապէս Ավինեօնն ալ շատ զոհեր ըրաւ որպէս զի դիս կորսնցնէ. իսկ այժմ նոյնչափ մ'ալ կրնայ ընել՝ դիս վերականգնելու համար։ Ի՞նչպէս արդեօք, դու ալ այս ձեռնարկութեանս օգնող եւ ինծի համամիտ պիտի գտնուիս։

— Մտածէ, վերջապէս ... վերջապէս ... դուալ գիտես՝ թէ ես քու ձեռքիդ սուրն եմ։

— Եւ ես ալ վստահութեամբ զքեզ այնպէս պիտի գործածեմ, վասն զի ժամանակաւ ճանչցած եմ այդ սուրին արժէքը։ Եկէք կը պատմեմ քեզի նաեւ մեր Լօտրիզեոյի հետ ինչ կերպով եւ ինչ պայմաններով դաշնակցած ըլլանիս։ Առայժմ ինքն պիտի գինէ իւր մարդիկը, իբրեւ թէ 'ի պէտս ձեռնտու ըլլալու համար Ս. Ամբրոսիոսի եկեղեցւոյն աբբայր գտնուող եղբօրը. որուն լսեցի նաեւ թէ զօրաց խումբ մը կը ղրկէ եղեր Լիմոնդայի վրայ, այն խռովարար գեղացիքը պատժելու նպատակաւ։ Իրաւ, դու հիմայ չիտակ անկէ կուգաս, անշուշտ պիտի գիտնաս անոնց պատմութիւնը։

— Ամբողջապէս. եւ չիտակը զրուցելու համար՝ շատ կը ցաւիմ այն խեղճերուն վիճակին, եւ թէ որ կարելի է...

— Ի՞նչ կրնամ ընել, քարտինալին որոշմունքն է այդ, որ չը կրնար զեղջուիլ։

— Ցիրաւի շատ կը ցաւիմ, կրկնեց երիտասարդը, Տէլ Պալցօ կոմսին՝ որ հոն մօտը գտնուեր է, Աստուած տար որ իրեն վտանգ մը չը պատահէր։

— Աղէկ ըսիր, Տէլ Պալցօ կոմսը տակաւին այն շատախօսն է, ինչպէս որ էր ժամանակաւ։

— Թողէ մարդը, պատասխանեց միայն Օդօրինօ, առանց այլ կամ ոչ ըսելու։

— Իսկ անոր Էրմէլինտա կինը, անշուշտ տեսած պիտի ըլլաս։

— Տեսնալն ալ խնդք է, գրէթէ տասն եւ հինգ օր տունը հիւր կեցայ. արդարեւ հրեշտակ եւ օրինակ մ'է ամեն առաքինութեանց։

Մարքօ ուզեաւ ու խուցին մէջ քանի մը անգամ վեր վար ժուռ գալէն վերջը, —Կարծեմ թէ Երանուհին ալ մօրը մանրանկարն եղած պիտի ըլլայ, ըսաւ։

— Բոլորովին իւր մայրն է, առանց մազի մը չափ տարբերութեան։

— Գիտեմ, կարդացի Վարէնտայէն անոր վրայով ինծի գրած մեծամեծ գովասանքներդ ... իսկ սա ... քու մարդդ ... ինչ էր անունը, Բէլէկրուան՝ որ ինծի ղրկած էիր, ես դան իմ Բօզաթէյի բերդիս պահապան դրի. ինծի աչալուրջ մարդ մ'երեւաց ու կըրնայ ժամանակաւ գործիս ծառայել։ ... Սակայն երանուհւոյն համար տուած գովեստներդ ինծի լաւ բան մը չեն երեւնար, ատկէ քիչ մ'ալ Ֆրանչիսքօ Բուսքոնին աղջկան պատիւը կոտրել կ'ելլայ, որն որ ըսածիս հաւատամ, բռնած ճամբադ լսելով շատ տրտմած է եղեր։ Ինչ եւ իցէ, կ'ուզեմ որ այս խնամութիւնը շուտ ըլլայ լմնայ, եւ ասանկով Քօմօին ալ մերն ըլլալը աւելի կը հաստատուի։ — Օդօրինօ բան մը չի պատասխանեց։

— Ուրիշ բան մ'ալ ինկաւ միտքս. սա քու Տէլ Պալցօ կոմսդ արդեօք տակաւին իր երիտասարդութեան ժամանակին պէս երկչոտ եւ յուսահատ մնացած է։

— Մեծ տարբերութիւն կրած է, սակայն ...

— Ուրեմն Միլան բերել տուր զինքը, ըսաւ Մարքօ, այսպիսի նեղ ատեն իրեն պէս հարուստ ու ազնուական ընտանեաց տէր մարդ մը, որ ամեն նիւթի վրայ ճիշդ կամ սխալ՝ պնդելով կը վիճէր, կարծեմ թէ զինքն ընտանեօքը Միլան բերել տալը լաւ կրնայ ըլլալ։

— Բանը կը մնայ որ ինք այս առաջարկութեանս հաւանի։ վասն զի կոմսը իւր գեղացւոցը ամենասիրելի անձ մ'ըլլալովը՝ զինքը միշտ կը յարգեն, որով եւ խիստ հանգիստ ու խաղաղ կեանք մը կը վարէ հոն։

— Կը գուշակեմ տուած պատասխանէդ թէ՝ ինք պիտի վախէ առաջին անգամ ընտանեօք Միլանի պէս քաղաք մը գաղթելու. — Շատ լաւ. վախ վախի վրա, գու մ'աւելի մեծ վախ մը տուր իրեն որ ուզէ չուզէ ճամբայ ելլայ։ Ըսէ որ կառաղի զօրաց խումբ մը Լիմոնդա արշաւելու վրայ են, գեղը կողոպտելու համար, եւ թէ սուրբ Ամբրոսիոսի աբբան համոզուած է թէ՝ Լիմոնդացւոց խռովարարութեան պատճառն ու գլուխը ինքն եղած է։ Վերջապէս այնպէս հնարք մը գտիր, որ ճամբան դէպ'ի այս կողմը դարձընէ։

— Ցիրաւի չեմ ուզեր, կը պատասխանէր Օդօրինօ, որ իմ պատճառաւս վերջը իրեն չարիք մը հասնի։

— Կը տեսնամ թէ սիրտդ շատ կակղացեր է, ըսաւ Մարքօ, աչքերը բանալով, ինչպիսի խոհեմութեամբ վարուիլդ չես գիտեր այս քու բարեկամիդ հետ, որ չըլլայ թէ իրեն ճախորդութիւն մը պատահի. — բաւական է որ գայ՝ այն ատեն իրեն համար աղէկ կ'ըլլայ. ապա թէ ոչ՝ ուրիշ բան չեմ ըսեր ... գիտցած ըլլայ որ Աբբան զինքը մեղքէն աւելի կ'ատէ, եւ Լիմոնդա խրկուելու զօրաց խումբը անոր կացած է թէ բերդին մէջ ստակ եւ շատ հարուստ աւար կայ։ Ուստի թող մեացածը ինք մտածէ։

Հոս Մարքօ լռեց, հետեւաբար Օդօրինօ ալ յարգանք մը խուցէն դուրս ելաւ։

Սրահէն անցնելու ժամանակը, ուր որ քիչ մ'ա-